

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КеАҚ «Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ»

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
НАО «ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА»

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
NJSC «L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY»

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТА КҮНІНЕ АРНАЛҒАН
«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАСЫ:
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ ЖӘНЕ ҚАРЖЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯСЫ

МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ,
«НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН:
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ»
ПОСВЯЩЕННАЯ ДНЮ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE,
«NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN:
ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES»
DEDICATED TO THE DAY OF THE NATIONAL CURRENCY
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

13 ҚАРАША, 2024 АСТАНА

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА**

**MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

**«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ
ВАЛЮТАСЫ: ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ ЖӘНЕ
ҚАРЖЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ»**

**Қазақстан Республиканың ұлттық валюта күніне арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ**

13 қараша 2024 жыл

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

**Международной научно-практической конференции,
«НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН:
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ»
посвященной дню Национальной валюты Республики Казахстан
13 ноября 2024 год**

COLLECTION OF MATERIALS

**International scientific and practical conference,
«NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN:
ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES»
dedicated to the Day of the National Currency of the Republic of Kazakhstan
November 13, 2024**

ASTANA, 2024

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)
Ж 14

«Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы = Международная научно-практическая конференция «Национальная валюта Республики Казахстан: экономический рост и финансовые технологии» = International scientific and practical conference «National currency of the Republic of Kazakhstan: economic growth and financial technologies» - Астана: – 688 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7697-82-2

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы күніне арналған "Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары" тақырыбындағы халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағында жас ғалымдар, докторанттар, магистранттар мен студенттер өткізген өзекті және проблемалық мәселелер бойынша авторлық зерттеулердің нәтижелері ұсынылған. Басылым студенттерге, магистранттарға, докторанттарға, сондай-ақ қазіргі ғылымның өзекті мәселелерімен айналысатын оқырмандардың кең ауқымына арналған.

В сборнике материалов международной научно-практической конференции, посвященный дню национальной валюты Республики Казахстан на тему «НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ» представлены результаты авторских исследований по актуальным и проблемным вопросам, проведенных молодыми учеными, докторантами, магистрантами и студентами. Издание предназначено для студентов, магистрантов, докторантов, а также для широкого круга читателей, занимающихся актуальными проблемами современной науки.

The collection of materials from the international scientific and practical conference dedicated to the Day of the National Currency of the Republic of Kazakhstan on the topic "NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN: ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES" presents the results of the author's research on current and problematic issues conducted by young scientists, doctoral students, master's students and students. The publication is intended for students, master's students, doctoral students, as well as for a wide range of readers involved in current issues of modern science.

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)

ISBN978-601-7697-82-2

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2024**

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)
Ж 14

Рецензенттер:

Алина Г.Б. - ҚР БҒМ БҒСБК қауымдастырылған профессоры, Esil University мекемесінің «Бизнес және басқару» факультетінің деканы

Мажитов Д.М. – экономика ғылымдарының кандидаты, «Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КЕАҚ профессоры

Редакциялық алқа:

Жағыпарова А.О. – экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Экономика факультетінің деканы, Астана қ.

Мақыш С.Б. – экономка ғылымның докторы, профессор, Esil университетінің бірінші проректоры – академиялық мәселелер жөніндегі проректор, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ диссертациялық кеңесінің төрағасы, Астана қ.

Бұлақбай Ж.М. – экономика ғылымдарының кандидаты., доцент, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі, Астана қ.

Майдырова А.Б. – экономка ғылымның докторы, профессор, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі, Астана қ

Сембиева Л.М. – экономка ғылымның докторы, профессор, ЕҰУ «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Аманова Г.Д. - экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Муталиева Л.М. – экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Туризм» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Мухияева Д.М. –Phd докторы қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

ISBN 978-601-7697-82-2

«Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының еңбектер жинағы. – Астана: "Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті"КЕАҚ, 2024. – 699

Сборник трудов международной научно-практической конференции «Национальная валюта Республики Казахстан: экономический рост и финансовые технологии» . – Астана: НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева», 2024. – 699

Works of the International scientific and practical conference «National currency of the Republic of Kazakhstan: economic growth and financial technologies» . – Astana: NAO "L.N. Gumilyov Eurasian National University", 2024. – 699

ISBN 978-601-7697-82-2

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)

© "Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті"КЕАҚ, 2024
© НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева», 2024
© NAO "L.N. Gumilyov Eurasian National University", 2024

ИНСТРУМЕНТЫ ФИНАНСОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ КОМПАНИЙ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

Редькин Г.Г.

магистрант, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, г. Астана,
Республика Казахстан

E-mail: jicakazf0@gmail.com

Научный руководитель: *Аймурзина Б. Т.*

доктор экономических наук, профессор, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, г. Астана, Республика Казахстан

Аннотация. Тұрақты экономикалық өсуді және кәсіпкерлікті дамытуды қамтамасыз етуде инвестициялық қызметті қаржылық реттеу басты рөл атқарады. Қазақстан Республикасында экономика шетелдік және отандық инвестицияларды тарту негізінде дамып келеді, сондықтан қаржылық реттеудің мемлекеттік құралдары компаниялардың шаруашылық қызметін басқарудың маңызды механизміне айналуда. Бұл мақалада Қазақстандағы компаниялардың инвестициялық қызметін қаржылық реттеудің негізгі құралдары қарастырылады, оның ішінде құқықтық, әкімшілік және экономикалық.

Негізгі сөздер: қаржылық реттеу құралдары, инвестициялық қызмет, шетелдік инвестициялар, кәсіпкерлікті дамыту, инвестициялық преференциялар

Аннотация. Финансовое регулирование инвестиционной деятельности играет ключевую роль в обеспечении устойчивого экономического роста и развития бизнеса. В Республике Казахстан экономика развивается на основе привлечения иностранных и внутренних инвестиций, поэтому государственные инструменты финансового регулирования становятся важным механизмом управления экономической деятельностью компаний. В данной статье рассматриваются основные инструменты финансового регулирования инвестиционной деятельности компаний в Казахстане, включая правовые, административные и экономические.

Ключевые слова: инструменты финансового регулирования, инвестиционная деятельность, иностранные инвестиции, развитие бизнеса, инвестиционные преференции.

Annotation. Financial regulation of investment activity plays a key role in ensuring sustainable economic growth and business development. In the Republic of Kazakhstan the economy is developing on the basis of attracting foreign and domestic investments, so the state instruments of financial regulation become an important mechanism for managing the economic activity of companies. This article considers the main instruments of financial regulation of investment activity of companies in Kazakhstan, including legal, administrative and economic.

Keywords: instruments of financial regulation, investment activity, foreign investments, business development, investment preferences.

Одной из крупных проблем развития экономики Республики Казахстан является её сырьевая направленность.

Исследования указывают на замедление темпов роста в странах богатых ресурсами. [1] Гипотеза наличия эффекта Гронингена (голландская болезнь) утверждает, что быстрый рост сектора ресурсов приводит к сокращению сектора не сырьевого экспорта, в который входит обрабатывающая промышленность, по нескольким причинам: первое - повышение реального обменного курса делает не сырьевой экспорт менее конкурентоспособным; второе он задействует рабочую силу и капитал из не сырьевого сектора. [2]

Одним из подходов к решению данной проблемы можно считать привлечение

инвестиций, в том числе прямых.

Прямые иностранные инвестиции способствуют приобретению ценных активов (материальных и нематериальных), таких как усовершенствованная технология, управленческие навыки, ноу-хау, инновационные возможности, накопление капитала и получение связанных с ними физических активов. [3]

Инвестиционная деятельность в Республике Казахстан регулируется рядом законодательных актов, ключевым из которых является Предпринимательский кодекс Республики Казахстан. Этот закон определяет правовые, экономические и организационные условия привлечения и защиты инвестиций, а также основные направления государственной политики в этой области [4].

На рисунке 1 представлены правовые, административные, финансовые и экономические инструменты государственного регулирования.

Рисунок 1 - инструменты государственного регулирования
Источник: [4], собственное обобщение автора

Правительство Казахстана ведёт активную работу по улучшению инвестиционного климата, содействию в привлечении инвестиций и раскрытию инвестиционного потенциала экономики страны. 18 октября 2024 года была принята Концепция инвестиционной политики Республики Казахстан до 2029 года, разработанная Министерством национальной экономики Республики Казахстан [5].

В рамках данной концепции предусматривается набор инструментов регулирования инвестиционной деятельности - ряд преференций, представленных на рисунке 2.

В стране функционируют институты, охватывающие всю систему привлечения инвестиций: Национальный центр по инвестиционной деятельности, Совет по привлечению инвестиций (Инвестиционный штаб, который был основан в 2021 году и его полномочия были расширены в 2023 году), механизм прокурорской защиты и Инвестиционный омбудсмен [5].

регулирования инвестиционной деятельности компаний отведена важная роль в его реализации. Как уже было упомянуто ранее в 2023 году были расширены полномочия Инвестиционного штаба для более эффективной работы с инвесторами.

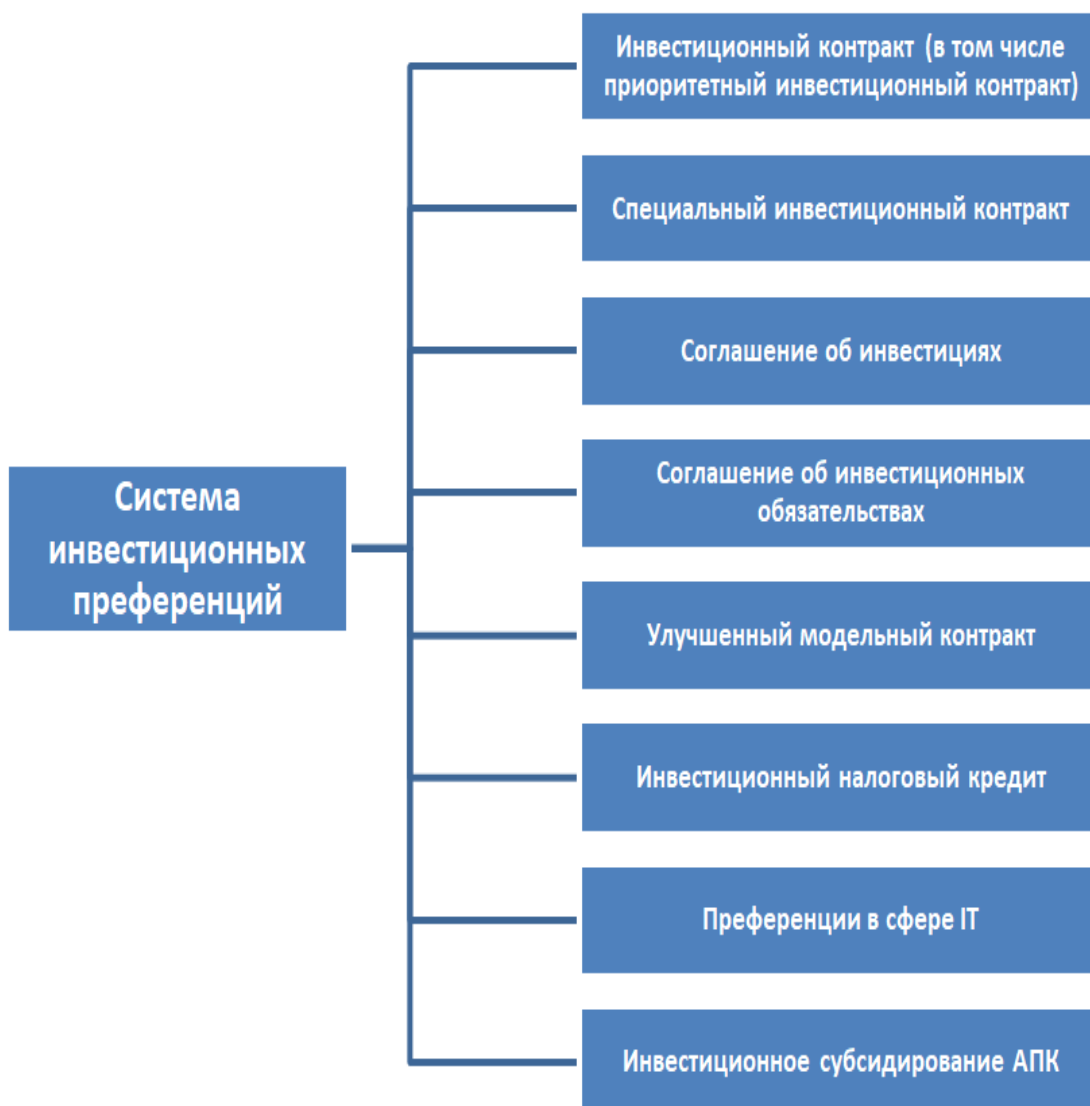

Рисунок 2 – Система инвестиционных преференций
 Источник: [5], собственная выборка автора

На основе данных Бюро национальной статистики Агентства по стратегическому планированию и реформам (далее – БНС) и Национального банка Республики Казахстан на рисунке 3 представлено положение инвестиционной деятельности на настоящий момент [5]. По итогам за прошлый год наблюдается прирост инвестиций в основной капитал на 11,2% в реальном выражении, по сравнению с предыдущим отчётным периодом. Однако в то же время наблюдается уменьшение валового притока прямых иностранных инвестиций на 16,9% по сравнению с 2022 годом. В связи с чем Главой государства был поставлен план по увеличению объёма привлечённых иностранных инвестиций, очевидно, что инструментам финансового

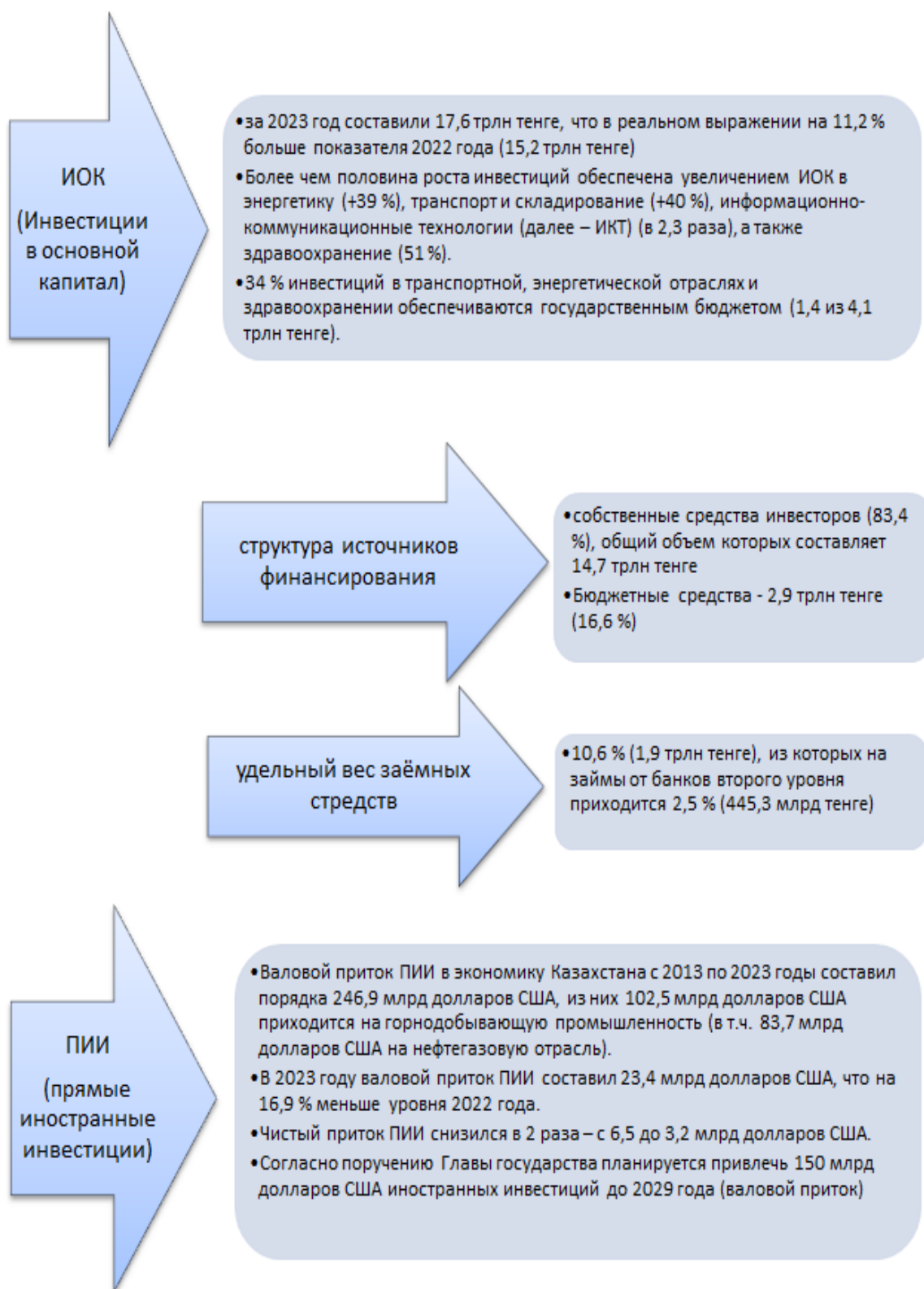

Рисунок 3 – ИОК и ПИИ

Источник: [5], собственная выборка автора

Инвестиционный штаб имеет ряд кейсов успешной работы с такими компаниями как GE HealthCare, Pfizer, AstraZeneca и Roche. В зависимости от возникающих задач он помогал ускорять и налаживать процессы, утверждения дорожной карты в сотрудничестве с министерством, а также решения земельных вопросов [6].

В качестве еще одного примера активно функционирующего инструмента финансового регулирования инвестиционной деятельности можно привести специальную экономическую зону на территории СЭЗ ТОО «Городской центр развития инвестиций «AstanaInvest». Наиболее важными преференциями СЭЗ являются нулевые ставки таможенных пошлин и НДС на ввоз материалов, сырья, оборудования, налога на имущество, земельного налога и корпоративного подоходного налога [7].

Таким образом очевидно, что государство заинтересовано в развитии инструментов финансового регулирования инвестиционной деятельности для обеспечения стабильного экономического роста и развития бизнеса. Они способны с одной стороны улучшить условия для привлечения инвестиций, а с другой стороны обеспечить большую степень контроля.

Список использованных источников:

1. Сакс, Дж. Д. и А. М. Уорнер. 2001. Проклятие природных ресурсов. *European Economic Review*. 45. с. 827-838.
2. Корден, В. М. и Дж. П. Нири. 1982. Бум в секторе и деиндустриализация в небольшой открытой экономике. *Economic Journal*. 92. с. 825-848.
3. Ыдырыс, С.С. Прямые иностранные инвестиции в странах Центральной Азии: лидеры, способы привлечения, перспективы // С.С. Ыдырыс, Б. Шарханова, S. Ydyrys и др. // Вестник Казахского университета экономики, финансов и международной торговли. 2022. № 1 (46) с. 178-179.
4. Предпринимательский кодекс Республики Казахстан. (с изменениями и дополнениями по состоянию на 21.10.2024 г.) URL: https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=38259854&pos=3;-108#pos=3;-108 (дата обращения: 26.10.2024)
5. Концепция инвестиционной политики Республики Казахстан до 2029 года (Постановление Правительства Республики Казахстан от 18 октября 2024 года № 868) URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2400000868#z10> (дата обращения: 26.10.2024)
6. Инвестштаб: какие вопросы он помогает решить инвесторам. URL: <https://www.zakon.kz/ekonomika-biznes/6430886-investshtab-kakie-voprosy-on-pomogaet-reshit-investoram.html> (дата обращения: 26.10.2024)
7. Специальная экономическая зона URL: <https://investastana.kz/spetsialnaya-ekonomicheskaya-zona/?ysclid=m2wgot0kc4710952256> (дата обращения: 26.10.2024)

ӘОЖ 336.02

САЛЫҚТЫҚ ҮНТАЛАНДЫРУ ТҰРАҚТЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУ МЕН ЖАСЫЛ ЭКОНОМИКАНЫ ДАМЫТУ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ

Самархан Г.А.

«Қаржы» кафедрасының 2-курс магистранты

E-mail: guliya.samarkhan23@gmail.com

Жағыпарова А.О.

э.ғ.к., қауымдастырылған профессор

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қ., Қазақстан
Республикасы

Аңдатпа. Жаһандық экологиялық сын-кәтерлер жағдайында салықтық ынталандыру тұрақты қаржыландыруды дамыту және жасыл экономиканы қалыптастыру үшін маңызды